

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

jarkko.rapala@stm.fi (word-versio)

Viite Lausuntopyyntö 27.6.2017 STM/2539/2017

Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen 1352/2015 muuttamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Itä-Suomen aluehallintoviraston lausuntoa luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi, jolla muutettaisiin talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta 1352/2015 (myöhemmin lausunnossa talousvesiasetus).

Asetusmuutoksella toimeenpantaisiin kansallisesti ne muutokset, joita ihmisten käyttöön tarkoitettujen veden laadusta annetun neuvoston direktiivin 98/83/EY (juomavesidirektiivi) liitteiden II ja III muuttamisesta on komission direktiivillä (EU) 2015/1787 säädetty. Direktiivin edellyttämät muutokset on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 27.10.2017.

Itä-Suomen aluehallintovirasto toteaa pyydettyinä lausuntona seuraavaa:

Terveydensuojelu – ennalta ehkäiseminen ja vähentäminen

Terveydensuojelulain tarkoituksen mukaisesti elinympäristöön vaikuttavan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveystahaitta aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (*omavalvonta*). Lain periaatteiden mukaan toimintaa on harjoitettava siten, että terveystahaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Lausunnolla olevassa asetuksessa täsmennetään talousvettä toimittavan laitoksen riskinhallintaa ja siihen liittyviä asiakohtia. Esitykseen on kirjattu, että riskienhallintajärjestelmä tulee olla viranomaisen hyväksymä.

Terveydensuojeluviranomainen huolehtii virkavastuulla toiminta-alueensa talousvettä toimittavan laitoksen lainmukaisuuden ohjauksesta ja valvonnasta. Havaitessaan epäkohtia laitoksen toiminnassa tai lainmukaisuuden noudattamisessa, viranomaisen tulee voida puuttua tarvittavilla valvontatoimillaan niin riskienhallintajärjestelmään kuin valvontatutkimusohjelmaan.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14
Kuopio

Aluehallintovirasto esittää, että talousvedeen liittyvän riskienhallintajärjestelmän hyväksyminen tapahtuu hallinnollisella päätöksellä, joka on voimassa toistaiseksi.

Asetusluonnoksen mukaan toiminnanharjoittajan vastuu on ylläpitää ajantasaista valvontaohjelmaa. Jotta kunnan terveydensuojeluviranomainen voi varmistaa suunnitelman ajantasaisuus on tärkeää, että valvontatutkimusohjelma päivitetään säännöllisesti myös viranomaisessa. Viranomaisen tulee tehdä kirjausmerkintä suoritetusta päivityksestä sähköiseen viranomaisvalvontajärjestelmään.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun asetuksen tulisi kannustaa niin toiminnanharjoittajia kuin valvontaviranomaisia talousveden hyvän laadun ylläpitämisessä jo raakaveden muodostumisalueelta alkaen. Talousvedentuotantoketjuun liittyvillä toimijoilla ja terveydensuojeluviranomaisilla tulisi olla aktiivinen rooli vedenjakelualuetta koskevien vesienhoitosuunnitelmien tavoitteiden toteuttamisessa.

Näytteenottajapätevyys

Asetusluonnokseen on kirjattu, että talousveden valvontaan liittyvissä näytteenotoissa voidaan käyttää näytteenottajaa, jonka pätevyyden arvioinnissa on käytetty SFS-ISO 5667-5 näytteenottajalla esitettyjä arviointiperusteita. Asetusluonnoksessa viitataan standardiin, jota aluehallintovirastolla ei ole käytettävissään. Tämän vuoksi aluehallintoviraston lausunnossa ei voida ottaa kantaa asetuksen asiasisältöön. Asetuksessa ei tulisi viitata pelkästään sellaiseen lähteeseen, jonka sisältöön ei voida perehtyä maksuttomasti. Näytteenottajan arviointiperusteet tulisi kuvata asetuksen perustelumuiotissa, ja pätevyyteen ja sen arviointiin liittyvät asiat on avattava auki asetuksen soveltamisoppaassa.

Terveydensuojelulain 45 §:n mukaisesti viranomaisen itse tekee tarkastukset tai teettää niihin liittyvät tutkimukset. Jos viranomaisvalvontaa varten tarvitaan ulkopuolista asiantuntijaa tai muutoin pätevää henkilöä viranomaisen tulee varmistaa, että lainmukaiset vaatimukset henkilön osalta täyttyvät. Ulkopuolisen asiantuntijan toiminnassa on osin kysymys perustuslain 124 §:ssä tarkoitetun julkisen hallintotehtävän hoitamisesta. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen tehdessään terveydensuojelulaissa tarkoitettuja tutkimuksia ja selvityksiä. Myös teknistä apua antavilta vaaditaan lähtökohtaisesti pätevyys ja kuuluminen rikosoikeudellisen vastuun piiriin. Valvontaviranomaisella on viime kädessä vastuu, että selvitykset tai tutkimukset on tehty asiantuntevasti ja pätevästi ennen kuin niitä käytetään avuksi terveystieteen arvioinnissa asiassa. Tästä syystä on tärkeää, että valvontaa avustavan henkilön, joka ei täytä terveydensuojelulaissa tarkoitettua pätevyyttä, mutta joka huolehtii näytteenotosta, pätevyys määritellään yksityiskohtaisesti.

Itä-Suomen hallintovirasto pitää hyvänä muutoksena, että näytteenottajaan liittyvä tarkennus kirjataan nykyistä tarkemmin asetukseen.

Havainnot yksittäisistä termeistä

Aluehallintovirasto esittää, että nykyasetuksessa käytännössä havaittu epämääräinen ja osin epäselväksi jäänyt *laatusuositus* -termi muutettaisiin *laatusuositus*-termiksi.

Asetuksessa käytetty *käyttötarkkailu* -termi on hyvä säilyttää asetuksessa. Termi on vakiintunut ja selkeästi ymmärrettävissä talousvesipuolella.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIROASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14
Kuopio

Eriyistilanne -termin muuttaminen *häiriötilanne* – termiksi selkeyttää toimialan varautumissuunnittelua ja vähentää eri termien epäselvyyksiä myös yhteistyötahojen kesken.

Viranomaisyhteistyön lisääminen häiriötilanteissa

Ilmoitukset muille viranomaisille asetuksen kohtaan liittyen, Terveyden ja hyvinvointilaitoksen asiantuntijoiden ja alueellisen terveydensuojeluviranomaisten varautumista ja yhteistyötä tulisi kehittää veteen liittyvissä häiriötilanteissa.

Itä-Suomen aluehallintovirasto esittää, että asetukseen lisätään kohta, jonka mukaan Terveyden ja hyvinvointilaitoksen saatua tietoa talousvesilaitoksen toiminta-alueella havaitusta häiriötilanteesta, sen tulee välittää tietoa tästä kunnan terveydensuojeluviranomaisen lisäksi aluehallintovirastolle. Itä-Suomen aluehallintovirasto on esittänyt tätä Terveyden ja hyvinvointilaitosta koskevaa ilmoitusvastuua asia aiemminkin, mutta sitä ei ole huomioitu tähän mennessä.

-

Ympäristöterveydenhuollon
ylitarkastaja

Anne-Kaarina Lyytinen

Tiedoksi Ylitarkastaja, ryhmävastaava Matti Koskela
Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Lari Hölttä

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14
Kuopio